

Landes-Regierungs-Blatt

für das

Krakauer Verwaltungsgebiet

Jahrgang 1855.

Zweite Abtheilung.

XXVII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 16. Dezember 1855.

Dziennik Rządu Krajowego

d l a

Zarządu obrebu Krakowskiego.

Rok 1855.

Oddział drugi.

Zeszyt XXVII.

Wydany i rozesłany dnia 16 Grudnia 1855.

Kundmachung der Landes-Regierung vom 3. November 1855,

betreffend einige Erläuterungen zum Hausirpatente vom 4. September 1852 *) und zur Vollzugsvorschrift desselben vom 22. November 1852 Z. 2560 G. M. **)

Aus Anlaß mehrerer den Hausirhandel betreffenden Anträgen und Eingaben hat das hohe k. k. Handelsministerium nach gepflogener Verhandlung mit dem hohen k. k. Ministerium des Innern und der k. k. obersten Polizeibehörde mit dem Erlasse vom 6. Oktober 1855 Z. 6914 nachstehende Erläuterungen zu dem Hausirpatente vom 4. September 1852 *) und der Vollzugsvorschrift zu demselben vom 22. November 1852 Z. 2560 G. M. **) erlassen:

a) Unter dem Worte „Obrigkeit“ im §. 13 des Hausirgesetzes und §. 7 der Vollzugsvorschrift sind alle im §. 8 des Hausirgesetzes aufgeführten Behörden, mithin die polizeiliche, politische und die Kommunal-Obrigkeit zu verstehen. Wenn sich in einem Orte alle drei Behörden befinden, so ist die Vidirung des Hausirdokumentes bei der polizeilichen, in Ermanglung dieser bei der politischen, und nur beim Abgange beider bei der Gemeinde-Vorsteherung zu erwirken.

Da die Vidirung der Hausirbücher eine die Überwachung der Hausirer bezweckende polizeiliche Maßregel und als solche mit den bestehenden pass-polizeilichen Vorschriften im Einklange zu erhalten ist, so haben das hohe k. k. Ministerium des Innern und die k. k. oberste Polizeibehörde die §§. 8 und 13 des Hausirgesetzes in nachstehender Art erläutert:

Jeder Hausirer, welcher einen Ort betritt, gleichviel ob es in der Absicht geschieht, um daselbst zu hausiren, oder bloß um denselben durchzupassiren, ist verpflichtet, sein Hausirdokument vidiren zu lassen, sobald sich am betretenen Orte eine landesfürstlich-polizeiliche oder politische Behörde befindet, und zwar ohne Unterschied, ob der Ort eine Stadt, ein Markt oder Dorf ist.

Betritt der Hausirer eine Stadt oder einen Markt, wo eine landesfürstlich-polizeiliche oder politische Behörde sich nicht befindet, dann hat er die Vidirung bei der Gemeindevorsteherung zu erwirken. Zur Erwirkung der Vidirung des Hausirdokumentes ist der Hausirer nur in dem Falle nicht verpflichtet, wenn er ein Dorf betritt, in welchem eine landesfürstlich-polizeiliche oder politische Behörde nicht vorhanden ist.

Nachdem ferner durch das Allerhöchste Hausirpatent nur die früheren, den Hausirhandel speziell berührenden Gesetze, keineswegs aber auch jene Gesetze und Vorschriften außer Wirksamkeit gesetzt worden sind, welche zur Überwachung der Reisenden, wozu

*) Landes-Gesetz- und Regierungsblatt für Galizien vom Jahre 1852, XLVII. Stück, Nr. 333, Seite 833.

**) Landes-Regierungsblatt für Galizien vom Jahre 1853, zweite Abtheilung, IV. Stück, Nr. 35, Seite 29.

42.

Obwieszczenie Rządu krajowego z d. 3 Listop. 1855.

obejmujące niektóre wyjaśnienia patentu o domokrażcach z dnia 4 Września 1852 *) i ustawy tenże uzupełniającej z dnia 22 Listopada 1852 r. L. 2560 M. H. **)

Z powodu wielu podań i zapytań w przedmiocie handlu domokrażców, znalazło się być Wysokie C. K. Ministerstwo Handlu, w porozumieniu z C. K. Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i C. K. Najwyższą Władzą policyjną, spowodowanem, Rozporządzeniem z d. 6 Października 1855 L. 6914 wydać następne wyjaśnienia patentu o domokrażcach z d. 4 Września 1852 r. *) i uzupełniającej go ustawy z dnia 22 Listopada 1852 r. L. 2560 M. H. **)

a) Pod wyrazem „Władza“ w §. 13 patentu a § 7 ustawy powyżej powołanych użytym, rozumieć należy wszystkie w § 8 patentu wymienione władze, zatem policyjną, polityczną i gminną. Jeżeli się w jakim miejscu wszystkie te trzy władze znajdują, wówczas należy zawizowanie pozwolenia na domokrażstwo najprzód do władzy policyjnej, następnie w braku tej do politycznej, a wreszcie w braku tych obydwóch do przełożonego władzy gminnej, i o takowe postarać się należy.

Ponieważ wizowanie książeczek domokrażców jest rozporządzeniem policyjnym mającym na celu ich nadzór i jako takie musi być w zgodności z przepisami paszportowemi, dla tego Wysokie C. K. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z C. K. Najwyższą Władzą policyjną znalazło się spowodowanem znaczenie §§. 8 i 13 patentu o domokrażcach w następujący sposób wyłożyć :

Każden domokrażca, przybywający do jakiegokolwiek miejsca, bez względu na to, czy przybywa dla tego, aby tamże handel swój prowadził, czy też tylko przez takowe przechodzi, winien jest pozwolenie swe na domokrażstwo poddać wizie, bez różnicy, czy miejsce, w którym się znajduje, jest miastem, czy miejscem targowém, czy też wsią; jeżeli tylko w niém jaka rządowa władza policyjna lub polityczna się znajduje.

Jeżeliby w mieście lub miejscu targowém, do którego domokrażca przybył, nie znajdowała się żadna z władz policyjnych lub politycznych, obowiązany jest tenże wyjednać sobie wizę przełożonego gminy. Wolnym jest zaś od obowiązku uzyskania wizy, jeżeli miejsce, do którego przybył, jest wsią, bez żadnego w niej policyjnego lub politycznego rządowego urzędu.

Gdy dalej Najwyższy Patent o domokrażcach znosi tylko poprzednie w tym względzie wydane przepisy, nie usuwa zaś ustaw i przepisów dotyczących nadzoru nad podróżnemi, do których także i domokrażcy należą, dla tego i z po-

*) Dziennik praw krajowych i rządowych dla Galicyi z roku 1852, Część XLVII, Nr. 333, str. 833.

**) Dziennik rządowy dla Galicyi z roku 1853, Oddział drugi, Część IV, Nr. 35, str. 29.

auch der Hausförer gehört, erlassen sind, hat das hohe k. k. Ministerium über die vor- gekommenen Anfragen, ob auch auf eine gewisse Zeit eingeschränkte oder bedingte Vidirungen der Hausförbücher zulässig sind, verordnet, daß durchaus nichts entgegen stehe, daß aus besonderen polizeilichen Rücksichten für einen bestimmten Ort oder Bezirk die Vidirung des Hausfördokumentes mit Beschränkung auf eine gewisse Zeit, die Verpflichtung zur Vidirung beim Ein- und Austritte, ja— bei bedenklicher Anhäufung von Hausförrern— die Instradirung nach einem anderen Orte versüßt werde. Dagegen soll aber dort, wo solche polizeiliche Rücksichten nicht vormalten, auch gegen die Person des Hausförrers kein Bedenken sich ergibt, die Vidirung unbedingt geschehen. Insbesondere ist es nicht zulässig, daß einem Hausförer lediglich zum Schutze der stabilen Kaufleute die Vidirung seines Hausförbuches verweigert, oder derselbe deshalb in irgend einer Weise in der ihm durch das Gesetz gewährleisteten Ausübung seines Gewerbes gehindert werde.

b) Die in eigenen Kronländern bisher zugelassene kumulative Ausübung des Hausförhandels und der Fierantie ist in Zukunft nicht mehr gestattet. Es darf daher ein Hausförer nicht zugleich Marktfahrer (Fierant, Markthändler) sein. Gleichwohl steht jedem Hausförer das Recht zu, die Jahrmärkte zu besuchen und seine Waaren selbst auf offenem Stande oder fester Verkaufsstätte während der Dauer des Jahrmarktes feilzubieten; er bleibt aber hierbei auf die in seinem Hausfördokumente bezeichneten Waaren und auf die durch das Hausförgesetz §. 16 normirte Waarenmenge beschränkt.

Auch der Besuch von Wochenmärkten ist den Hausförrern nicht verwehrt, sie sind jedoch auf denselben an den Handel von Hans zu Hans gebunden. Das Auslegen und Verkaufen der Waare an festen Standorten, wie Hütten, Buden, Tischen, Ecksteinen oder auf dem Boden u. d. gl., ist den Hausförrern auf Wochenmärkten nicht gestattet.

Aus diesem Grunde hat das hohe k. k. Ministerium verordnet, in entsprechender Weise die Vorkehrung zu treffen, daß von nun an Niemand mehr in den gleichzeitigen Besitz der zum Betriebe des Hausförhandels und der Fierantie erforderlichen Legitimazionen gelange.

Dieser hohen Anordnung zu Folge wird somit denjenigen Hausförrern des Verwaltungsgebietes, welche gegenwärtig zugleich die Fierantie betreiben, der Termin bis Ende Dezember 1855 festgesetzt, innerhalb dessen sie bei ihrer zuständigen Kreisbehörde die Anzeige zu machen haben, ob sie fernerhin den Hausförhandel oder die Fierantie betreiben wollen. Binnen dieses anberaumten Termines haben dieselben nach Maßgabe ihrer Erklärung entweder ihr Hausfördokument oder dasjenige, was sie zum Geschäftsbetriebe eines Marktfahrers berechtigt, namentlich den als Marktfahrer gelösten Erwerbsteuerschein bei ihrer zuständigen Kreisbehörde zurückzulegen.

Sollte ein Hausförer sodann noch im Besitze einer Legitimazion zur Fierantie und mit Berufung auf dieselbe im Geschäftsbetriebe eines Marktfahrers, wozu seine Hau-

wodu odebranych z wielu stron zapytań, czyli wizowanie na czas pewny ograniczony lub pod warunkami dokumentu domokrażców, zgodne jest z przepisami patentu, postanowiło Wys. Ministerstwo, iż nic nie stoi na zawadzie, aby z szczególnych względów policyjnych zawizowanie dokumentu domokrażcy w daném miejscu lub obwodzie do pewnego ograniczonego terminu, z obowiązkiem zawizowania przy wejściu i wyjściu, owszém w razie szczególnego nagromadzenia się domokrażców, samoż wydalenie go do innego miejsca, nie miało nastąpić. Przeciwnie jednak, gdzieby okoliczności te nie zachodziły i w razie, gdy przeciw domokrażcy nie było nic do zarzucenia, zawizowanie bezwzględne uskutecznione być winno. Szczególniej wzbronioném jest, aby jedynie dla korzyści osiadłych kupców, domokrażcy odmawiać wizy lub temuż z téj przyczyny w jakikolwiek sposób do zarobkowania usławą mu zapewnionego przeszkody stawiać.

b) Istniejący w niektórych prowincjach zwyczaj, iż domokrażcy prowadzą zarazem handel jarmarczny towarów, ma na przyszłość ustać. Żaden domokrażca nie może zatém być razem handlarzem jarmarcznym (lierant). Mimo powyższego, wolno jest każdemu domokrażcy uczęszczać na jarmarki i na nich nawet na otwartym placu lub wyznaczoném ogólném stałym targowisku, swe towary sprzedawać, jednak to tylko w czasie jarmarku i z ograniczeniami, co do rodzaju dokumentem na domokrażtwo, i co do ilości towarów §. 16 ustawy zastrzeżonemi.

Nie jest także wzbronioném domokrażcom przybywanie na targi tygodniowe, wszakże na takowych mogą tylko towary swe od domu do domu przenosić. Wykładanie ich i sprzedaż w otwartych składach, budach, na stołach, narożnych kamieniach lub wreszcie na ziemi jest domokrażcom na targach tygodniowych zabronioném.

Z tego powodu postanowiło Wysokie Ministerstwo w ten sposób postąpić, aby na przyszłość nikt nie otrzymał razem pozwolenia na handel domokrażczy i jarmarczny.

Czyniąc zadosyć temu Wysokiemu Rozporządzeniu, wyznacza się dla tych domokrażców, którzy zarazem pozwolenie na prowadzenie handlu jarmarcznego posiadają, termin do końca Grudnia 1855, w którym ciż obowiązani są, przed swą właściwą władzą obwodową oświadczyć się, który z dwóch tych handlów, to jest czy domokrażczy czy téż jarmarczny prowadzić chcą, a zarazem winni są w tym samym terminie, według osnowy swéj deklaracyi, albo dozwoleń na domokrażtwo, albo téż pozwolenie, które ich na uczęszczanie z towarami na jarmarki upoważniało, mianowicie nabyty arkusz podatku zarobkowego, za pozwolenie handlu jarmarcznego opłacanego, wspomnionéj władzy obwodowéj złożyć.

Gdyby po upływie powyższego terminu niezalezioném zostało u domokrażcy pozwolenie na prowadzenie handlu jarmarcznego i gdyby tenże na zasadzie tegoż

firbewilligung und das Hausirgeseß ihn nicht berechtigen, betreten werden, so unterliegt er nicht nur den durch das Hausirgeseß darauf festgesetzten Strafen, sondern es ist ihm auch jedenfalls die Legitimazionsurkunde zum Markthandel-Betriebe abzunehmen.

Aus Anlaß der gemachten Wahrnehmung, daß von einzelnen Behörden eigene Befugnisse oder Lizenzen für den Fierantenhandel erteilt werden, hat das hohe k. k. Ministerium ferner verordnet:

Der Handel mit allen erlaubten inländischen und ausländischen Waaren ist jedoch auf Jahrmärkten geseßlich freigegeben. Wer auf Grundlage dieser geseßlichen allgemeinen Marktfreiheit, ohne schon durch den Besitz einer besonderen Gewerbs- oder Handelsberechtigung jeder ämtlichen Anmeldung des Fierantie-Geschäftsbetriebes enthoben zu sein, den Handel von Markt zu Markt gewerbsmäßig, das ist die Fierantie oder Fierantenhandel zu betreiben wünscht, ist wohl zur vorläufigen ämtlichen Anzeige und Lösung des Erwerbsteuerscheines, sowie zur Einholung der Reisebewilligung, in soferne diese nach den polizeilichen Vorschriften nöthig fällt, verpflichtet; er bedarf aber hierzu eines förmlichen Befugnisses oder Lizenzscheines nicht.

c) Endlich hat das hohe k. k. Ministerium das in den §§. 16 und 19 des Hausirgeseßes enthaltene Verbot der Anwendung bespannter Wägen dahin erläutert, daß die Anwendung eines bespannten Wagens nur bei dem Anbieten der Waare von Haus zu Haus, das ist dem eigentlichen Hausiren verboten sei; wogegen dem Hausirer der Transport seiner Waaren von Ort zu Ort mit bespannten Wägen, sie mögen gemietete oder eigene sein, gestattet ist. Auch ist den Hausirern durch die Bestimmungen des Hausirgeseßes nicht verwehrt, sich Waaren durch irgend eine Frachtgelegenheit an einen bestimmten Ort zuzuführen oder zuführen zu lassen, um dieselben dort aufzubewahren, und nach ihrem Bedürfnisse sodann zum Verschleiß von Haus zu Haus herumzutragen. Ein Verkauf dieser Waaren im Aufbewahrungsorte selbst aber ist ihnen strengstens untersagt.

Diese hohen Anordnungen werden hiemit zur genauen Darnachachtung kundgemacht.

Mercandiu m. p.

43.

Kundmachung der Landes-Regierung vom 7. November 1855, betreffend die Errichtung von Stellfuhren von und zu den Eisenbahnhöfen.

Das hohe k. k. Handelsministerium hat in Beziehung auf die Errichtung von Stellfuhren von und zu den Eisenbahnhöfen mit dem Erlasse vom 16. Oktober 1855 Z. 20392 nachstehende Bestimmungen erlassen:

Wenn es sich um die Errichtung der oberwähnten Stellfuhren handelt, so ist die Erklärung der Betriebs-Direktion über das Vorhandensein des Bedürfnisses von Stell-

prowadził w istocie taki handel, do czego go ani jego pozwolenie na domokrażtwo, ani ustawa o domokrażtwie istniejąca nie upoważniają, w ówczas nie tylko ulegnie karom w ustawie dopiero wspomnionój na to przepisany, ale nadto pozwolenie na handel jarmarczny odebrane mu zostanie.

Z powodu zrobionych dostrzeżeń, iż od niektórych władz wydane zostają osobne pozwolenia do prowadzenia handlu jarmarcznego, widziało się Wysokie C. K. Ministerstwo spowodowaném, postanowić dalej co następuje:

Handel wszystkimi dozwolonemi towarami krajowemi i zagranicznymi jest na jarmarkach każdemu wolnym. Kto na zasadzie téj ogólnej z ustaw wynikającej wolności handlowej, życzy sobie prowadzić handel właściwie jarmarczny to jest udawać się z jarmarku na jarmark, a z powodu nieposiadania szczegółowego pozwolenia na handel lub przemysł, nie jest wolnym od czynienia wszelkich dalszych o prowadzeniu handlu jarmarcznego doniesień władzom, ten winien jest wprawdzie uczynić poprzednio stosowne o tém doniesienie władzy i arkusz podatku zarobkowego sobie wyjednać, jednakowoż od starania się o właściwe na handel ten pozwolenie i umocowanie jest wolnym.

Wreszcie postanowiło Wys. C. K. Ministerstwo, iż wzbronienie w §§. 16 i 19 patentu, używania przy handlu domokrażnym zaprzęgu wozowego, tylko w ten sposób rozumiane być winno, że używanie zaprzęgu tylko przy zaofiarowaniu sprzedaży od domu do domu czynioném jest wzbronioném, przeciwnie zaś przewóz takowych z miejsca na miejsce, bądź to własnym bądź najętym sprzężajem, jest domokrażcom dozwolony. Również nie jest wzbronioném domokrażcom sprowadzenie sobie, lub zarządzenie sprowadzenia przez furmana towarów do jakiego miejsca i trzymanie ich tam na składzie, aby z tamąd według potrzeby takowy brać i od domu do domu roznosić. Sprzedaż jednak towarów w składach tych jest im wzbroniona.

Wysokie te przepisy podają się niniejszém w celu ścisłego zachowania się podług nich, do powszechnej wiadomości.

Mercandin m. p.

43.

Obwieszczenie Rządu krajowego z d. 7 Listopada 1855,

dotyczące zaprowadzenia powozów dla peryodycznego odwożenia i przywożenia osób do dworców kolei żelaznej.

Wysokie C. K. Ministerstwo Handlu rozporządzeniem z dnia 16 Października 1855 L. 20392 wydało następne przepisy, dotyczące zaprowadzenia powozów dla peryodycznego odwożenia i przywożenia osób do dworców kolei żelaznej:

Gdy chodzi o zaprowadzenie powozów w celu peryodycznego odwozu i przywozu osób do dworców kolei żelaznej, pod administracją Rządową w ruchu bę-

führen bei den im Staatsbetriebe stehenden Eisenbahnen als beweiskräftig anzunehmen, bei den im Privatbetriebe stehenden Bahnen aber vorzugsweise in Beachtung zu ziehen.

Für die Beistellung der Stellfuhren ist durch Ertheilung gewerblicher Konzessionen an hierzu geeignete Individuen von Seite der kompetenten Behörde im ordentlichen Wege zu sorgen.

Insofern vermalen bei einzelnen Bahnen hinsichtlich der Stellwägen ein abweichender Vorgang besteht, ist sobald als thualich, der normale Zustand in der Art herbeizuführen, daß nicht eine der Sachlage überhaupt nicht angemessene und dem Interesse des Publikums abträgliche Verminderung der gegenwärtig zur Erleichterung des Eisenbahnverkehrs verwendeten Stellfuhren stattfinde, weshalb das bisherige Verhältniß in Benützung der den Eisenbahn-Unternehmungen gehörigen Stellwägen noch zeitweilig und solange wird zuzulassen sein, als die Fortsetzung dieser Benützungsart bezüglich jener Stellwägen entweder durch frühere Bestand- oder Miethverträge bis zu deren Erlöschung bedingt ist, oder in Ermanglung anderer Personen, auf welche dieser Stellfuhren-Betrieb selbstständig übergehen kann, im allseitigen Interesse sich zur Einstellung nicht eignet.

Mercandin m. p.

dając, natenczas uznanie potrzeby zaprowadzenia takowych przez C. K. Dyrekcyą ruchu stanowczo zadecydowane być może; przy kolejach żelaznych prywatnych szczególnie w tym razie na opinią Dyrekcyi wzgląd mieć należy.

Władze właściwe w drodze udzielenia konsensu przemysłowego zdatnym do tego osobom postarać się winny o zaprowadzenie powozów podobnych.

O ile nateraz przy kolejach żelaznych insze urządzenie co do rzeczonych powozów ma miejsce, o tyle takowe jak można najprędzej do normalnego stanu ma być doprowadzone w ten sposób, ażeby żadne zmniejszenie stanowi rzeczy i dogodności publicznej nieodpowiednie pod względem rzonego dowozu i odwozu nie nastąpiło, i z tego powodu dzisiejszy sposób wykonywania tego przedsiębiorstwa tymczasowo i tak długo ma być utrzymanym, dopóki takowe z przyczyny ukończenia kontraktu względem jego istnienia lub wydzierżawienia, albo dla braku osób, na które prowadzenie tegoż przedsiębiorstwa przejśćby mogło, nie zakwalifikuje się do uchylenia w interesie publicznym.

Mercandiu m. p.

